

něhož osoby, s nimiž bylo zle nakládáno, neucinily návrhu na potrestání. Stížnost není v právu. V tomto případě jde o násilí rázu Šu 98 tr. zák., neboť nalézací soud zjišťuje, že bylo vykonáno skutečné násilí na osobách všemi obžalovanými, že obžalovaní chtěli svým jednáním vypudit sedm dělníků, jimž násilí skutečně činili, z práce v závodě a že jednali tak v úmyslu, by bránili těmto dělníkům ve volném rozhodování vůle, bráti podíl na spolupráci na jámě J., tedy aby je donutili k zanechání práce tam, kde pracovat chtěli a měli. Tato zjištěná činnost stěžovatelů nenaplnuje, jak nalézací soud mylně za to má, skutkovou podstatu zločinu veřejného násilí dle § 93 tr. zák., nýbrž skutkovou podstatu zločinu veřejného násilí vydíráním dle § 98 lit. a) tr. zák. Shledal-li však nalézací soud v tomto jednání obžalovaných pouze zločin dle § 93 tr. zák., nemohou si obžalovaní stěžovati, že se jim tímto posouzením věci stala křivda, ježto, kdyby byl nalézací soud skutkový děj po stránce právní správně posoudil, byl by přišel v úvahu trestný čin mnohem těžší, než kterým byli obžalovaní uznáni vinnými; totiž zločin veřejného násilí vydíráním dle § 98 lit. a) tr. zák., na něž dle prvního odstavce § 100 tr. zák. jest stanoven přísnější trest, než v první větě § 94 tr. zák., dle níž stěžovatelům byl trest vyměřen soudem nalézacím. Účelem zmateční stížnosti obžalovaných jest však dle § 282 odstavec první tr. ř., přivoditi rozhodnutí pro ně příznivější. Této možnosti tu není, protože nezbývalo než zmateční stížnost jako neodůvodněnou zavrhnouti.

Čís. 911.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Vsunutí se neobchodníka do obchodu nezakládá ještě samo o sobě skutkové podstaty Šu 11 čís. 4 lich. zák., pak-li není jím přechod zboží stížen, nebo zdržen anebo zdražen.

(Rozh. ze dne 23. srpna 1922, Kr II 358/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku lichevního nalézacího soudu při krajském soudě v Uherském Hradišti ze dne 5. dubna 1921, jímž byli uznáni vinnými přečiny předražování, naznačenými v § 11 čís. 4 a § 7 čís. 3 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl. Po právní stránce uvedl

v d ů v o d e c h:

Hledě k povaze zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. jakožto normy, vydané k tomu konci, by zásobování obyvatelstva bylo zabezpečeno a předražování zabráněno (čl. I. tohoto zákona odkazující na čís. nař. ze dne 24. března 1917, čís. 131 ř. zák. o zaopatřování obyvatelstva předměty potřeby, pak § 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n. a nařízení vlády republiky Československé ze dne 11. listopadu 1919, čís. 596 sb. z. a n.), dlužno při rozhodování otázky, spadá-li ten který čin pod hledisko trestních sankcí zákona o trestání válečné lichvy

a formulovaných tam skutkových podstat jednání zakázaných, dbáti především toho, že, vyjímaje zákazy §§ 12—15 zákona tohoto, jež jsou spíše rázu pořádkového, ostatní zákazy tohoto zákona vesměs postihnouti se snaží maření snah státní správy o zásobování obyvatelstva předměty potřeby, pokud se týče poškozování zájmů obyvatelstva na tom, aby se mu dostávalo předmětů potřeby v míře nejhojnější, způsobem nejprostším, cestou nejkratší a v cenách nepředražených. Proto je zejména obchod řetězový zakázán a trestný jakožto způsob obchodování, při kterém porušovány jsou zájmy obyvatelstva na opatření předmětů potřeby cestou nejkratší a tedy i nejlacinější tím, že mezi výrobce a spotřebitele vedle nutného dle okolností grosisty po případě i pologrosisty a detailisty vsouvá se další článek, některému z nutných činitelů převodu zboží z výroby do spotřeby koordinovaný, tedy s hlediska zájmu spotřebitelstva alespoň zbytečný, poněvadž hospodářský úkol jím přejímaný je již obstarán. Úkol převodu zboží z výroby do spotřeby připadá v nynější hospodářské soustavě ze subjektů práva neveřejného vedle zásobovacích družstev a podobných zřízení především obchodníkům z povolání. Pro zisk, s plněním této hospodářské funkce spojený, a nikoli pro plnění zmíněné funkce ujmají se obchodování začasť příslušníci stavů jiných, i je proto i obchodování, samo sebou řetězové, namnoze kvalifikováno nedostatkem obchodnické legitimacy na straně zbytečně se vsunuvšího článku shora zmíněného převodu zboží, aniž však s druhé strany nedostatek živnostenského oprávnění k obchodování — jenž po stránce průvodní může býti arci významu nemalého — je sám o sobě jednou z pojmových náležitostí obchodování řetězového. Jeť nesporno, že subjektem deliktu dle § 11 čís. 4 zákona o trestání válečné lichvy může býti jak obchodník legitimní tak svým povoláním neobchodník. Sluší v této spojitosti znova si připomenouti, že účelem šu právě citovaného jest ochrana zájmů spotřebitelstva a nikoli ochrana zájmů profesionálního obchodnictva před konkurencí obchodnických diletantů. Nikoli vsunutí se mezi obchodníky, nýbrž vsunutí se mezi hospodářsky nezbytné články převodu zboží z výroby do spotřeby zakládá za ostatních podmínek pojem a přečin obchodování řetězového. Zakázem obchodování řetězového není vyloučena veškerá obchodnická iniciativa osoby, jež není obchodníkem z povolání. Nedostatek oprávnění obchodnického s hlediska práva živnostenského stihá se dle řádu živnostenského a §§ 10, 11 čís. nařízení ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. z. Osvojení si úlohy obchodnickovy neobchodníkem z povolání zejména tehdy samo o sobě nepostačí k založení zmíněné skutkové podstaty, jestliže funkce obchodníková in concreto nikým dosud obstarána a splněna nebyla, neboť v případě takovém nepodjímá se neobchodník opatření po případě i rozprodeje zboží se stanoviska spotřebitelova zbytečně a hospodářsky škodlivě. V případě tomto uznává soud nalézací obžalované vinnými přečinem řetězového obchodu s tím odůvodněním, že dle jeho přesvědčení petrolej byl objednán a prodáván nikoli jménem »Domoviny«, nýbrž jménem a ve prospěch obžalovaných; obžalovaní se prý »tedy«, nejsouce obchodníky, vkládali jako zbytečný a škodlivý článek mezi výrobce a spotřebitele. S hlediska shora naznačených právních názorů odůvodnění toto neobstojí. »Domovina« by se byla mohla svými statutárními zástupci dopustiti přečinu řetězového obchodu právě tak jako obžalovaní a nelze tedy tvrditi, že se obžalovaní dopustili tohoto

přečinu proto, že petrolej nebyl objednán a prodáván ve prospěch »Domoviny«, nýbrž ve prospěch jejích. Tím, že se obžalovaní ujali s hlediska živnostenského neoprávněně úlohy opatření a rozprodeje petroleje, vložili se arci mezi výrobce a spotřebitele, ale toto vsunutí se nemusilo býti samo o sobě zbytečné a škodlivé a proto samo o sobě rovněž nezakládá řečeného přečinu. Soud nalézací opomenul obíratí se otázkou viny obžalovaných s toho jedině rozhodného stanoviska, zda tím, že obžalovaní petrolej ve velkém objednali a dali do prodeje, nastalo ohrožení zájmů spotřebitelstva ve směru zdražení zboží nebo zdržení jeho na cestě do spotřeby. Proto též soud nalézací nezjistil, co v tomto ohledu po stránce skutkové bylo by důležité. Nezjistil, zda potřeba obyvatelstva v okruhu působnosti obžalovaných co do petroleje byla v době kritické obchodem legitimní, pokud se týče opatřeními úředními zabezpečena; zda bylo v době kritické možno petrolej nakupovati jen po vagonech; okolnost tato je důležitá také proto, že obžalovaní dle zjištění prodali 20 sudů obchodníku petrolejem P-ovi a pět sudů povozníku N-ovi, jenž jich použil k dalšímu odprodeji; nebyli-li by P. a N. mohli koupiti tato množství, jež jejich rukama projíti měla do drobného rozprodeje, přímo z výroby pokud se týče z dotací stanice zahraničního velkoobchodu, nebyla by obžalovanými si osvojená funkce velkoobchodníka zbytečnā ani by nebyl závadným prodej pologrosistovi P-ovi a prodeje ostatní, poněvadž nezbytný počet činitelů převodu zboží z výroby do spotřeby připouští, jak shora již řečeno, vedle velkogrosisty i pologrosistu a detailistu; soud nalézací nezjistil vůbec, zda obžalovaní převzali vagon petroleje již z legitimního obchodu, jenž by byl dovedl a chtěl sám obstarati, čeho se ujali obžalovaní, zda tedy obžalovaní vskutku rozmnožili v konkrétním případě počet činitelů častěji již zmíněných a zda konstatované v rozsudku zdražení zboží mělo svůj původ v tomto vsunutí se do zmíněného postupu distribuce zboží. Jeť rozeznávati mezi tím, co z ceny konsumenty placené připadalo na okolnost, že obžalovaní ujali se obchodování petrolejem, a mezi tím, co postihnouti lze se stanoviska obžalovaným rovněž za vinu kladeného přečinu přímého předražování. Rozsudek arci zjišťuje, že obžalovaní docílili svým jednáním čistého zisku ve výši 9329 K a 3700 K, tedy celkem 13.029 K. Odvozuje z této skutečnosti přímo sice závěr, významný pouze pro právní posouzení jednání obžalovaných s hlediska přečinu přímého předražování, má ji však na zřeteli patrně také, pokud svůj závěr, dle něhož se obžalovaní vsunuli mezi výrobce a spotřebitele i jako článek škodlivý, zakládá na svém předchozím zjištění, že petrolej byl objednán a prodáván ve prospěch obžalovaných. Ono rozsudkové zjištění, dle něhož obžalovaní docílili svým jednáním čistého zisku ve výši shora uvedené, přišlo však k místu způsobem, který zmateční stížnosti jednotlivých obžalovaných potírají porůznu právem jako stížený zmatečností ve smyslu čís. 5 § 281 tr. ř.

Čís. 912.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

V nákupu volného zboží v cizině a v dopravě jeho neobchodníkem do tuzemska za účelem prodeje nelze ještě spatřovati pletichy.

(Rozh. ze dne 24. srpna 1922, Kr II 512/22.)